

Dosarul nr. 2ra-1246/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. N. Mazur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

ÎNCHEIERE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Dumitru Mardari
Svetlana Filincova
Sveatoslav Moldovan
Victor Burduh
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Andrei Bolocan

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Violetei Railean, reprezentată de avocatul Igor Filip împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan cu privire la apărarea onoarei și demnității, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel și Andrei Bolocan și menținută hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 5 iulie 2012, Violeta Railean, reprezentată de avocatul Igor Filip a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL și Andrei Bolocan cu privire la apărarea onoarei și demnității, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că în secvența difuzată la postul de televiziune „Jurnal TV” din 2 iunie 2012 în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului” i-a fost lezată onoarea și demnitatea prin difuzarea unor imagini și comentarii expuse în această emisiune, fiind înjosită public prin denaturarea și batjocorirea imaginii și prin răspândirea unor informații calomnioase neautentice și mincinoase la adresa sa.

A precizat că la 29 mai 2012, dânsa a sărbătorit aniversarea a 40 de ani de la naștere, iar în legătură cu această ocazie, colegii de serviciu au decis amplasarea unei felicitări pe câteva panouri publicitare din mun. Chișinău.

La 2 iunie 2012, imaginea de pe panoul publicitar expusă cu ocazia aniversării a fost batjocorită într-o secvență televizată transmisă de postul de televiziune „Jurnal TV”.

Astfel, autorii emisiunii „Ministerul Adevărului” au suprapus pe fața ei din imaginea plasată pe panourile publicitare niște ochi roșii intermitenți ce îi dădeau caracter de monstru și în mod batjocoritor i-au aplicat mustăți, fiind catalogată drept „mână criminală”, „autoare a plasării unui dop în gura de scurgere a canalizării orașului”.

A remarcat că acest fapt șocant, lipsit de orice suport veridic, rațiune și simț moral e o învinuire directă, calomnioasă din partea postului de televiziune, care i-a fost adusă chiar în zilele în care își sărbătorea jubileul.

A menționat că de-a lungul timpului a muncit cinstit, bucurându-se de stimă în mediul profesional și niciodată nu a fost atrasă la răspundere juridică.

Postul de televiziune „Jurnal TV” a comis un act de huliganism mediatic, insultând o persoană care nu are nimic comun cu temele pe care le discutau jurnaliștii în acea emisiune, neavând niciun temei de a o insulta public, calificând-o drept „mână criminală”.

În emisiune, prezentatorul Sergiu Cobzaru a făcut un anunț inventat de el și complet lipsit de sens precum că „Săptămâna trecută Primăria municipiului Chișinău a făcut un anunț care a zguduit întreaga comunitate. Copiii au plâns, păsările au tăcut, animalele s-au ascuns prin vizuini. Aparent conducerea municipiului Chișinău a găsit sursa tuturor relelor din această capitală europeană. Într-o țeava mare cu diametrul de 40 de centimetre a fost găsit un dop pe potrivă. O țeava de asta de scurgere a apelor pluviale. Primăria municipiului Chișinău insistă asupra faptului că aici este... că a participat o mână criminală pentru a sabota restabilirea rețelei de țevi din orașul nostru”.

Ulterior, mediatorul emisiunii respective Andrei Bolocan imita căutarea criminalului care a plasat dopul în canalizare, acostând cu microfonul în mâna lumea din oraș: „Cine este făptașul a ceea ce s-a întâmplat? Credeți că e mâna Moscovei?... Cine e de vină?... Cine este făptașul? Lumea e în nedumerire. Să fie oare o mână criminală așa cum spune Primăria? O ciubotă bolșevică de mărimea 40? Sau poate e chiar mâna Moscovei?...”.

În final, Andrei Bolocan a găsit panoul publicitar cu imaginea ei, fiind perfect conștient de faptul că pe el e reprezentată o persoană concretă. Cu atât mai mult că imaginea conținea textul: Violeta Railean, Director executiv al Agenției de publicitate „Neorama”.

Postându-se în fața panoului, acest jurnalist a anunțat publicul: „Ne-am întrebat cine e de vină? Cine a plasat dopul în țevile capitalei? Cine a greșit?” și uitându-se la imaginea ei denaturată, cu ochi roșii pulsanți și mustăți, a indicat spectatorilor: „Răspunsul se află chiar sub nasul primăriei pe unul din panourile din capitală, sperăm că organele abilitate să se autosizeze...”.

Prin urmare, faptul dat constituie o calomnie directă care a afectat public onoarea ei de cetățean și demnitatea profesională, fapte pentru care a somat, prin intermediul avocatului Igor Filip, asupra unei proceduri judiciare în vederea apărării onoarei și demnității și asupra reparării prejudiciului material și prejudiciului moral.

A specificat că este profund dezamăgită de faptul că un post de televiziune, pe motiv absolut inventat, a comis un astfel de delict, încercând să se îndreptățească cu argumente irelevante.

În rezultatul difuzării prezentelor imagini și răspândirii acestei informații, dânsa a fost telefonată de către prieteni, rude și clienții agenției cu care lucrează în mod direct, fiind întrebată despre situația creată.

Drept urmare, a fost adânc afectată de evoluția evenimentelor, suferind o criză psihologică, iar la 6 iunie 2012, s-a adresat la Policlinica IMSP Institutului de Neurologie și Neurochirurgie, unde, fiind consultată de un medic, i-a fost stabilită diagnoza – XXXXX, fiind dispus un tratament și concediu medical.

A relatat că a expediat o somație prejudiciară în adresa pârâtului, la care a primit răspunsul nr. 236-7e/04/12 din la 11 iunie 2012, prin care a fost informată că „Jurnal TV” a retras din rețeaua internet emisiunea dată, nerecunoscând, însă, faptul prejudicierii onoarei și demnității ei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 16 Cod civil, art. 166, 167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, apărarea onoarei și demnității ei lezate prin secvența emisiunii „Ministerul Adevărului” din 2 iunie 2012 cu constatarea faptului că dânsa nu este „criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și aceste informații răspândite de postul de televiziune „Jurnal TV” sunt neveridice lezând onoarea și demnitatea ei, obligarea postului de televiziune „Jurnal TV” de a dezminți informația precum că este „criminalul care a plasat un dop în rețelele de canalizare” în forma răspândirii ei – secvența în cadrul emisiunii date și anunțarea a unor scuze publice pentru prejudiciul moral adus, repararea prejudiciului material în sumă de 500 de lei, repararea prejudiciului moral în sumă de 500000 de lei de la postul de televiziune „Jurnal TV” și în sumă de 200000 de lei de la Andrei Bolocan și încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

Pe parcursul examinării cauzei, Violeta Railean a depus cerere de concretizare a pretențiilor în acțiune, prin care a solicitat încasarea din contul ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL și Andrei Bolocan a prejudiciului moral în quantum de 100000 de lei de la fiecare.

Prin hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea.

A fost constatat faptul că Violeta Railean nu este „criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și aceste informații răspândite de ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL sunt neveridice și-i lezează onoarea și demnitatea.

A fost obligată ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL să dezmințe în cadrul aceleiași emisiuni informația precum că Violeta Railean este „criminalul care a amplasat un dop în rețelele de canalizare ale Chișinăului” și să ceară scuze publice.

A fost încasată din contul ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL în beneficiul Violetei Railean suma de 15000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

A fost încasată din contul lui Andrei Bolocan în beneficiul Violetei Railean suma de 8000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel și Andrei Bolocan și menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au considerat că folosirea sintagmelor în cadrul secvenței difuzate de postul de televiziune „Jurnal TV” în cadrul emisiunii „Ministerul Adevărului” din 2 iunie 2012 în adresa Violetei Railean, chiar și pe un ton umoristic, precum se pretinde că au acționat apelanții, îi lezează onoarea și demnitatea.

Totodată, instanțele de judecată au reținut că din materialele dosarului rezultă că Violeta Railean, prin intermediul avocatului Igor Filip, a înaintat ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, unde la acel moment activa și Andrei Bolocan, o somație prejudiciară în care a indicat la imaginea sa denaturată, la învinuirea directă și calomnioasă din partea postului de televiziune „Jurnal TV”, fără a avea un suport veridic, care-i defăimează în public onoarea și demnitatea, somându-i asupra procedurii judiciare în vederea apărării onoarei și demnității și încasării unor eventuale daune materiale și morale.

În consecință, instanțele de judecată au constatat că la 11 iunie 2012, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a răspuns la somația prejudiciară și nu a făcut trimitere la faptul că nu sunt indicate cerințele concrete sau sumele fixe a prejudiciului material și prejudiciului moral.

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul declarat de ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, reprezentată de avocatul Dumitru Pavel și menținută decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

La 23 aprilie 2019, Andrei Bolocan a declarat recurs împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie dispusă scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată a Violetei Railean împotriva ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL și Andrei Bolocan în temeiul art. 267 și 268 CPC sau după caz respingerea acesteia ca nefondată, precum și încasarea din contul Violetei Railean în beneficiul lui a cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel, deoarece instanțele de judecată ierarhic inferioare au admis încălcarea drepturilor lui la un proces echitabil și la libera exprimare.

A obiectat că decizia instanței de apel din 18 septembrie 2018 nu i-a fost comunicată la adresa indicată în cererea de apel, dânsul necunoscând despre aceasta.

Totodată, a încercat să o acceseze pe site-ul Curții de Apel, dar aceasta nu a fost plasată pe acest portal, copia acesteia fiindu-i expediată la adresa lui electronică la 4 martie 2019.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au motivat de ce nu au fost aplicate prevederile legale care au relevanță în acest caz și anume, prevederile art. 15 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

În acest context, a precizat că intimata nu i-a înaintat nicio cerere prealabilă, pe care dânsul ar fi recepționat-o, prin urmare, aceasta nu a respectat prevederile art. 15 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, împrejurare ce echivalează cu neputința procedurii cererii prelabile, fapt ce o decade de posibilitatea înaintării unei acțiuni direct în instanța de judecată.

Având în vedere prevederile art. 267 lit. a) CPC, a precizat că pentru a înainta acțiunea în instanța de judecată, Violeta Railean trebuia să facă dovadă că a respectat procedura prealabilă.

Astfel, nerespectarea procedurii prelabile constituie temei de restituire a cererii de chemare în judecată (art. 170 alin. (1) lit. a) CPC), iar dacă cererea a fost primită, instanța în temeiul art. 267 lit. a) CPC, scoate cererea de pe rol.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a înceta procedura de recurs din considerentele ce urmează.

În conformitate cu prevederile art. 445¹ CPC, instanța de recurs dispune, printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după declararea admisibilității recursului se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433.

În conformitate cu prevederile art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz, prin prisma normei enunțate, se constată că recursul de către Andrei Bolocan împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost depus la data de 23 aprilie 2019, prin urmare cu depășirea termenului de 2 luni, care este unul de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs relevă că motivul invocat de către recurentul Andrei Bolocan în justificarea depunerii recursului menționat în interiorul termenului prevăzut de lege, nu îndeplinește cerințele prevăzute de lege.

Astfel, după cum denotă actele cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău contestată cu recurs de Andrei Bolocan, prin care au fost respinse apelurile declarate de ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, reprezentată de Dumitru Pavel și Andrei Bolocan și menținută hotărârea primei instanțe, a fost pronunțată la data de 18 septembrie 2018, în lipsa lui Andrei Bolocan, acesta solicitând, prin cererea de apel depusă împotriva hotărârii din 23 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, examinarea cauzei în lipsa sa (f. d. 14-16 vol. III).

Contrar susținerilor recurentului, decizia motivată din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, atacată cu recurs, a fost expediată în adresa părților, inclusiv și a lui Andrei Bolocan, la data de 1 octombrie 2018, la domiciliul ales de el, așa cum rezultă din dovezile de comunicare, care îndeplinesc condițiile de valabilitate

prevăzute de art. 100 CPC, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire a instanței de apel, cu numărul de ieșire 9540, anexată la materialele dosarului (f. d. 59 vol. III).

Mai mult decât atât, la data de 12 octombrie 2012, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, copia căruia a fost expediată inclusiv și în adresa lui Andrei Bolocan la 9 noiembrie 2018, totodată, acesta fiind înștiințat despre necesitatea depunerii referinței la acest recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că dreptul la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției, care exprimă preeminența dreptului, unul din elementele fundamentale ale căreia este principiul securității raporturilor juridice care stabilește, între altele, că soluția definitivă a instanței de judecată nu trebuie pusă în discuție.

Or, admiterea unui recurs tardiv, ar încălca principiul securității juridice, în situația în care marja de apreciere a termenului de depunere a unui recurs nu este nelimitată.

În acest context, instanța de recurs reține că recurentul Andrei Bolocan în recursul său, invocând că decizia motivată a instanței de apel a fost recepționată la data de 4 martie 2019, odată cu solicitarea lui de a-i fi expediată la adresa electronică a sa, nu a explicat ce l-a împiedicat să afle mai devreme despre decizia Curții de Apel și nu a menționat că a încercat să se intereseze despre desfășurarea procesului judiciar în apel, în situația când dânsul personal a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Ca consecință, instanța de recurs consideră că recursul depus de către Andrei Bolocan după o perioadă considerabilă de timp (mai mare de 6 luni) și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care nu a putut să depună recursul în termen, a sfidat un întreg proces judiciar.

Aceasta mai cu seamă în situația în care, există deja o hotărâre judecătorească irevocabilă în privința litigiului dat, prin adoptarea deciziei din 13 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, prin care a fost respins recursul depus de către ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL și menținută decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Prin urmare, se constată că recursul împotriva deciziei instanței de apel este depus cu omiterea excesivă a termenului de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC.

La acest segment se va reitera că o astfel de constatare este compatibilă și cu respectarea standardelor inserate în Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 3 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou

descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurentul a depus cererea de recurs cu omiterea excesivă a termenului de declarare a recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, sub sancțiunea articolului 445¹ CPC, procedura de recurs intentată la cererea formulată de recurent trebuie încetată, din cauza existenței temeiul prevăzut la articolul 433 lit. b) CPC.

În conformitate cu art. 445¹ CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se încetează procedura în ordine de recurs, intentată în baza recursului declarat de către Andrei Bolocan împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Violetei Railean, reprezentată de avocatul Igor Filip împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Andrei Bolocan cu privire la apărarea onoarei și demnității, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

judecătorii

Dumitru Mardari

Svetlana Filincova

Sveatoslav Moldovan

Victor Burduh

Ala Cobăneanu